

CUPRINS

<i>Cuvânt-înainte</i>	5
I. Cunoaștere socială versus legitimarea științelor socio-umane ...	7
1. Finalitatea cognitivă a științelor sociale	7
2. Istorie, filosofie, sociologie – convergențe și distincții	9
3. Originile și evoluția istoriei sociale	15
3.1. <i>De la începuturi până la Școala „Analelor”</i>	15
3.2. <i>Prima școală de istorie socială; consolidarea „statutului” științific al disciplinei</i>	19
3.3. <i>Preocupări și concretizări românești în spațiul istoriei sociale</i>	24
II. Sursele istoriei sociale, obiective științifice, metode și tehnici de cercetare	35
1. Surse	35
2. Obiective științifice	39
3. Metode și tehnici de cercetare	45
III. Extinderea spațiului de manifestare a istoriei sociale. Proliferarea investigațiilor asupra surselor orale	53
1. Ce este istoria orală; relevanța ei științifică; scurt istoric al evoluției sale	53
2. Recuperarea mărturiilor orale	59
2.1. <i>Mărturiile orale – câteva aspecte teoretice și conceptuale</i>	61
2.2. <i>Investigarea surselor orale</i>	63
IV. Perspectiva realizării sintezelor sociale. O abordare pragmatică a studiilor de istorie socială	72
1. „Calea de mijloc” sau forțarea „extremelor”; parcelare sau sinteză socială	72
2. Timpul și spațiul social ca dimensiuni ale realității sociale ...	77

2.1. <i>Clasificări lineare, cronologic-cauzale sau un alt orizont interpretativ al evoluției societății</i>	79
3. Limbajul social	84
V. Destinul european al lumii românești	92
1. Teritoriul – un dat natural sau un act al voinței colective	92
2. Jocul factorilor și condițiilor istorice. Avans, stagnare și regres în spațiul sud-est european	95
3. Resursele, naturale – binecuvântare sau povară pentru români	100
4. Geografia variabilă a spațiului românesc. Evoluția volumului și structurii populației	104
VI. Natură, om, comunitate românească	126
1. Apariția ființei umane. Imaginea omului primitiv	126
2. Condițiile mediului natural; particularitățile teritoriului românesc; adaptarea la mediu	129
3. Individualizare etnică: premise, faze evolutive, trăsături ...	135
4. Prototipul antropologic și modern al autohtonilor	144
VII. Începuturile și evoluția vieții sociale	150
1. Constrângeri, restricții și factori favorizanți ai relațiilor interumane	150
2. Omul, ființă socială. Detașarea de regnul animal. Apariția și dezvoltarea vieții sociale	152
3. Geneza și evoluția diferențierilor sociale	158
VIII. Consolidarea sistemului clientelar și a dezvoltării dependente. Tendințe timpurii de periferializare a comunităților sud-est europene	169
1. Migratori și autohtoni. Definirea unui nou tip de evoluție socială	169
1.1. <i>Natura și esența raporturilor cu migratorii. Sistemul tributual și efectele lui în plan social</i>	172
1.2. <i>Obștea țărănească – expresie socială a comunităților agrare și reactiv antidominator</i>	176
2. Succesiunea tipurilor dominatorii. „Modelul” dezvoltării dependente	182
IX. Comunități rurale și urbane. Accentuarea caracterului agrar al societății românești	196
1. Geneza, tipologia și evoluția satului românesc	196

2.	Apariția orașelor. Ipoteze, căi și modalități de constituire. „Orașul românesc” ca produs autohton	209
3.	Influența factorilor endogeni și exogeni asupra comunităților teritoriale	221
X.	Structuri și raporturi sociale (I). Evoluția lentă spre modernism	228
1.	Dominanta agrară a structurilor sociale – efect al eternizării „problemei țărănești”	229
2.	Esența raporturilor agrare. Distincții „locale”	238
XI.	Structuri și raporturi sociale (II). Accelerarea ritmurilor dezvoltării moderne	249
1.	Consecințe ale tendințelor modernizatoare: burghezie, muncitorime, clase de mijloc	249
2.	Dominanta burgheză a structurii sociale și de clasă	265
XII.	Societate-națiune	279
1.	Aspecte teoretice	279
2.	Societatea ca sistem social. Geneza și evoluția societății și a națiunii	284
3.	Problema națională – problemă socială primordială. Perspective și împliniri ale idealului național. Statul național-unitar	288
	Bibliografie generală	292

© Editura Fundației *România de Mâine*, 2009

Editură acreditată de *Ministerul Educației, Cercetării și Inovării*
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice*
din *Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TĂNĂSESCU, FLORIAN

Istorie socială, ediția a VI-a, revăzută și completată

/ Florian Tănăsescu

București: Editura Fundației *România de Mâine*, 2009.

Bibliogr.

ISBN 978-973-163-386-2

316(498)(091)(075.8)

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă
și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă
și se pedepsește conform legii.

Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului
revine exclusiv autorului/autorilor.